

**ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО
НАВЧАННЯ**

Пригодій А. В., Мінько Н. П., Смущенко Д. М.

Національний університет «Чернігівський

колегіум» імені Т.Г. Шевченка

prigodii.alla@gmail.com

Актуальність теми зумовлена тим, що сучасна система освіти зазнає суттєвих трансформацій під впливом цифровізації суспільства та впровадження змішаних форм навчання. Перехід до цифрового освітнього середовища вимагає від педагогів не лише володіння традиційними методами викладання, а й уміння ефективно використовувати цифрові інструменти, платформи та ресурси для організації освітнього процесу. Відповідно до стратегічних документів України (зокрема, Концепції розвитку цифрових компетентностей громадян України та Закону України «Про освіту»), одним із ключових завдань сучасної освіти є формування у педагогічних працівників цифрових компетентностей, які забезпечують їхню здатність інтегрувати новітні технології в освітній процес.

Мета розкрити шляхи формування цифрової компетентності майбутнього педагога професійного навчання в умовах змішаного навчання.

На сучасному етапі цифрова компетентність включає здатність безпечно використовувати цифрові технології та застосовувати їх у професійній діяльності, а також володіння широким спектром програмних засобів для виявлення несанкціонованих запозичень. Сучасний педагог закладу освіти відповідає як за власну науково-методичну продукцію, так і за роботи здобувачів освіти, що виконуються під його керівництвом.

Враховуючи аналіз сучасних досліджень, цифрову компетентність педагога закладу освіти можна визначити як динамічну здатність доцільно, критично та безпечно обирати, створювати, змінювати й керувати цифровими ресурсами, захищати та поширювати їх, а також застосовувати у власній науковій діяльності та навчанні здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності, сприяючи водночас розвитку цифрової компетентності здобувачів освіти і розширенню їхніх можливостей [2].

Європейським дослідницьким центром при Європейській комісії розроблено Рамку цифрової компетентності, яка визначає основні сфери її застосування [1]: – робота з інформацією та даними; – комунікація та співпраця; – створення цифрового контенту; – забезпечення безпеки.

Виходячи з досліджень О. Мирошниченка [2], О. Овчарук [3], а також з урахуванням Європейської рамки цифрової компетентності [1], пропонується така структура цифрової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання:

- *інформаційно-пошукова компетентність*: поєднання знань, умінь, мотивації та відповідальності викладача, що забезпечує здатність у професійній діяльності ефективно шукати, розуміти, обробляти, організовувати та архівувати цифрову інформацію, а також здійснювати її критичний аналіз;

- *онлайн-комунікативна компетентність*: інтеграція знань, умінь, мотивації та відповідальності, що забезпечує здатність здійснювати онлайн-комунікацію з колегами та здобувачами освіти у різних формах, сприяючи розвитку цифрових навичок учнів;
- *когнітивно-навчальна компетентність*:

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

поєднання знань, умінь, мотивації та відповідальності, що забезпечує здатність створювати, розвивати та застосовувати навчальний і науковий контент із використанням цифрових ресурсів;

– *безпеково-ціннісна компетентність*: інтеграція знань, умінь, мотивації та відповідальності, що забезпечує безпечне використання комп'ютера, програмного забезпечення та навчальних програм у професійній діяльності, а також дотримання принципів академічної доброчесності.

Цифрова компетентність майбутнього педагога професійного навчання є багатокомпонентною характеристикою, що охоплює інформаційно-технологічні, комунікативні, методичні, креативні, ціннісно-мотиваційні та правові аспекти. Вона визначає готовність педагога ефективно діяти в умовах цифровізації освіти.

Формування цифрової компетентності потребує системного підходу, що поєднує різні освітні стратегії, педагогічні технології та форми організації навчального процесу.

В умовах змішаного навчання найбільш ефективними є такі шляхи:

1. Використання цифрових освітніх платформ та сервісів:
 - систематична робота у Moodle, ZOOM, Google Classroom, MS Teams;
 - застосування хмарних сервісів (Google Drive, OneDrive, Dropbox) для колективної діяльності;
 - використання віртуальних лабораторій та онлайн-симуляторів для моделювання професійних ситуацій.
2. Інтеграція цифрових технологій у навчальні дисципліни.
 - створення електронних навчальних курсів і мультимедійних посібників;
 - поєднання традиційних лекцій із відеоуроками, інтерактивними презентаціями, онлайн-тестуванням.
3. Проектна та дослідницька діяльність студентів.
 - виконання індивідуальних і групових проєктів у змішаному форматі;
 - розробка власних цифрових освітніх ресурсів (відеоінструкцій, електронних методичних матеріалів, інтерактивних завдань).
4. Розвиток цифрової комунікації.
 - участь у вебінарах, онлайн-конференціях, професійних форумах;
 - використання освітніх соціальних мереж і онлайн-спільнот для професійного обміну досвідом.
5. Формування навичок інформаційної культури та безпеки.
 - навчання принципам академічної доброчесності, авторського права, захисту персональних даних;
 - формування навичок безпечного використання цифрових інструментів.
6. Індивідуалізація та персоналізація освітнього процесу.
 - створення умов для самостійного вибору студентами темпу та форм навчання; – використання адаптивних онлайн-курсів і персональних освітніх траєкторій.
7. Підвищення мотивації до цифрового навчання.
 - застосування гейміфікації, інтерактивних завдань, онлайн-конкурсів;
 - демонстрація практичної значущості цифрових компетентностей для майбутньої професійної діяльності.

Висновок. Ефективні шляхи формування цифрової компетентності в умовах змішаного навчання передбачають інтеграцію цифрових технологій у всі

аспекти підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, поєднання формальної та неформальної освіти, розвиток самостійної й проєктної діяльності, що разом забезпечує готовність до професійної діяльності в цифровому освітньому середовищі. **Література**

1. Vuorikari R., Punie Y., Carretero S., Van den Brande L. DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference Model. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2016. doi:10.2791/11517
2. Мирошниченко О. А. Зміст і структура цифрової компетентності майбутніх педагогів закладів вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 70 (3). С. 119–123.
3. Овчарук О. Європейська стратегія визначення рівня компетентності у галузі цифрових технологій: рамка цифрової компетентності для громадян. *Освітній вимір*, 2020. № 55. С. 25–36.